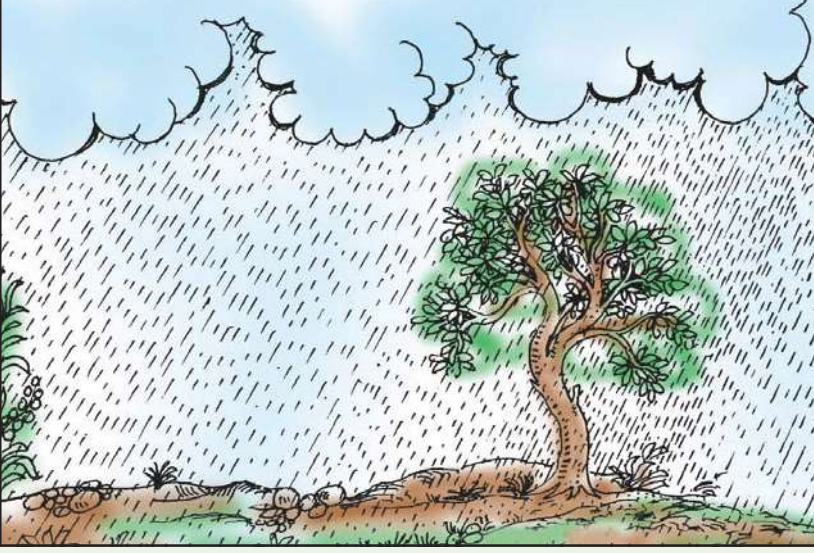




2

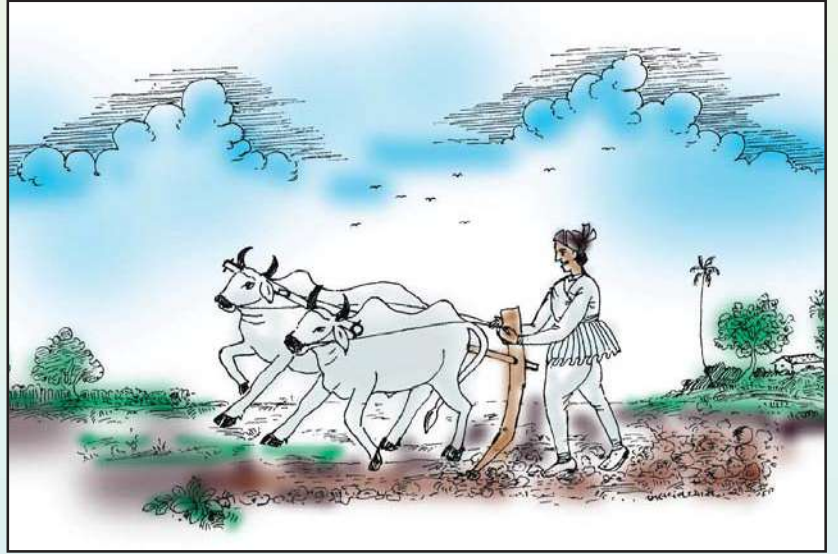
મેઘો વર્ષતિ



મેઘો વર્ષતિ
પ્રવહતિ નીરમ્ ।
તુષ્યતિ કૃષકઃ
ગચ્છતિ ગોષ્ઠમ્ ॥

નયતિ ચ વૃષભં
હલમપિ વહતિ ।
કર્ષતિ ક્ષેત્રં
વપતિ ચ બીજમ્ ॥
રોહતિ સસ્યં
ફલતિ પ્રકામમ્ ।
ભવતિ સમૃદ્ધિઃ
મનુકુલવૃદ્ધિઃ ॥

— મહાબલેશ્વરભટ્ટઃ



ટિપ્પણી

વર્ષતિ વરસે છે. પ્રવહતિ વહે છે. તુષ્યતિ સંતુષ્ટ થાય છે. કૃષકઃ ખેડૂત ગોષ્ઠમ્ પશુઓનો વાડો વૃષભઃ બળદ
કર્ષતિ ખેડે છે. ક્ષેત્રમ્ ખેતર વપતિ વાવે છે. રોહતિ ઊગે છે. સસ્યમ્ ધાન્ય પ્રકામમ્ પુષ્કળ

વિશેષ:

મેઘો વર્ષતિ - મેઘ: વર્ષતિ, હલમપિ - હલમ્ અપિ

સ્વાધ્યાય:



- નીચેના શબ્દોનું મોટેથી ઉચ્ચારણ કરો :
પ્રવહતિ, ગોષ્ઠમ્, કર્ષતિ, પ્રકામમ્, સમૃદ્ધિઃ, મનુકુલવૃદ્ધિઃ ।
- નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં આપો :
(૧) મેઘો વર્ષતિ તદા કિં પ્રવહતિ ?
(૨) કઃ ગોષ્ઠં ગચ્છતિ ?
(૩) કૃષિકઃ કિં વપતિ ?
- નીચેના જેવા ક્રિયા આધારિત શબ્દો કાવ્યમાંથી શોધી અહીં લખો :
વર્ષતિ પ્રવહતિ
_____, _____, _____, _____
_____, _____, _____, _____
- નીચેની પંક્તિ પૂર્ણ કરો.
(૧) મેઘો વર્ષતિ _____ ગચ્છતિ ગોષ્ઠમ્ ।
(૨) રોહતિ સસ્યં _____ મનુકુલવૃદ્ધિઃ ॥
- કાવ્યનું હાવભાવ તથા શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે ગાન કરો.
- આ કાવ્યમાંથી તમારા શિક્ષક દ્વારા બોલવામાં આવતાં ચાર વાક્યોનું શ્રુતલેખન કરો.

પ્રવૃત્તિ

- વર્ષાઋતુ દરમિયાન ખેતરની મુલાકાત લો તથા તમારા અનુભવ વર્ગમાં કહો.
- પુસ્તકાલયમાં જઈ વર્ષાગીતો શોધો, લખો અને ગાઓ.
- તમારા ગામમાં ગવાતાં વર્ષાગીતોની યાદી બનાવો.
- જૂથમાં બેસીને આ કાવ્યનું સમૂહમાં તથા વ્યક્તિગત ગાન કરો.

જ્ઞાતવ્યમ્

- શ્રાવણમાસસ્ય પૂર્ણિમા રક્ષાબન્ધનેન સહ સંસ્કૃતદિવસરુપેણ અપિ મન્યતે ।
- રામાયણમ્ તથા મહાભારતમ્ અસ્માકમ્ આર્ષમહાકાવ્યરુપેણ પ્રસિદ્ધે ।
- યુરોપઘ્રણ્ડે સંસ્કૃતભાષાયાઃ અધ્યયનસ્ય પ્રારમ્ભં વિલિયમજોન્સમહોદયઃ અકરોત્ ।